ՇԲՋԱՆ ՎԵՑԵՐՈՐԴ — ԹԻՒ 111 — ՇԱԲԱԹ — 5 ՄԱՐՏ — 1866

Արևելք

Կ՚ելլէ շաբաթ օր կիրակոյ առաւօտ։
Տարեկան է 30 ղրուշ, վեցամսեայ 20 ղրուշ։
Նոյն վճարել։ Մէկ թիւը 40 փարա։
Յանձնարան պողը 40 փարայ է մէկ անգամ համար։

Գործոց երկրակիցներուն ձախէն քաջալերեալ։ — Խմբագրին տնօրէն է Փարեզ-պուրճ Սիրտաշտարի թիւ 71։ — Լրատուական գործակալ է Տ՚Օրկոն է կ։ Պոլս Գալաթիոյ խանի վերի յարկը թիւ 5։

ԼՐԱԳՐԻ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԱՇՈՂՋԱԿԱՆ

ԸՕՂ

Լրատուին քաւժանողութիւնը ԱՆԵԼԻՒ վճարելի է։ Գինովքին, չվճարողը բաւական չհաճիր վճարել։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԱՂԼԻԱ։ — Այս շաբաթու քաղաքական դիպուածոց մեծ մասը ժողովոց մէջն անցաւ։ Ժամանակ մը պատերազմական գաշտերու վրայ ազգաց բաղդերը կորոշուէին, և բնական մարդոց սիրելութիւնը՝ ազատութիւնը կամ գերութիւնը զօրապետի մը հանճարին ձգուած էր, իսկ այսօր թէպէտ երբեմն բանակներ կռտժին, սակայն մեր դարուն նշանն է մեծ խնդիրներ առանց զինուց ձգելու լուծել տալ խօսքով։ Ասկէց յառաջ ծանուցինք թէ Արեւմտեան ժողովին պատասխանին մէջ ներքին գաղտուածքին վերաբերեալ մանաւանդ յօդուած մը կայ, և զայն համառօտեցինք։ Արեւսն և հինգ արեւմտեան նոյն յօդուածն հետևեալ կերպով փոխելու առաջարկութիւն ըրեր են։ "Գաղղիա որչափ որ զինքը կառավարող դերդաստանին նոյնչափ ալ ազատութեան կապուած է։ Ժողովն ազգին արձագանգն ըլլալով կաղաչէ Ձեր վեհափառութեան, 1860ին ձեր հրովարտակին գործադրութիւնը ամբողջացնել։ Հնգամեայ փորձառութիւն մը ասոր կարևորութիւնը կցուցընէ"։ — Այս պահանջումն արդարև ուշադրութեան արժանի է, մանաւանդ ճիշդ այն ատենը՝ յորում կառավարութիւնը խոստմունք կրանեցնէ թէ ըզգրոց և թէ անձանց դէմ։ Նարոլէոն իսկ այս պահանջմունքը կատարելու կերպին վրայ մտածելու է, քանզի տէրութեան ներքին վիճակէն գաղղիացւոց ուշադրութիւնը պատերազմաւ կամ փառքով մը յագեցնելու միջոցը 15 տարիէ ի վեր յաջողեցաւ, իսկ հիմա չյաջողելուն բաւական պատճոյներ կան։

Պ. Թիէր, երևելի պատմաբանը իր ճառին մէջ 1789ի հասարակապետական սկզբանց և 1852ի Սահմանագրութեան մէջ բաղդատութիւն մ՚ըրաւ։ — "Ուր որ, կրսէ, անձնական ազատութիւն՝ ըզգրոց ազատութիւն՝ քաղաքական ազատութիւն և պաշտօնէից անկրաւութեանց դէմ քաղաքացւոց ապաստան մը չկայ, հոն ազատութիւն բառը որչափ ալ հնչուի՝ սուտ է. ազատութեան առաջին պայմանները ասոնք են, և այս պայմաններուն հետևանքն է պաշտօնէից պատասխանատուութիւնը։ Այո՛, հասարակապետական կառավարութեան մը մէջ պաշտօնեայ կրնան անպատասխանատու ըլլալ, քանի որ նախագահը քանի մը տարի ետքը դործերն յանձնելով մը ձգելով՝ սահպուած է ետ քաշուիլ ժողովրդեան գովեստովը. բայց ևթէ 1852ի Սահմանագրութիւնը կայսեր ընտանեաց գահակալութեան յաջորդականութիւնն հաստատեց, պաշտօնեայք ինչ իրաւամբ ամենևին պատասխանատու չըլլան ժողովրդեան առջև, ու քաղաքական գործոց կառավարութիւնը միայն ձեռքի մը մէջ մնայ"։ — Այս կերպով խօսեցաւ պ. Թիէր, և զարմանալի է որ պաշտօնէից մէջէն և ոչ մէկը պատասխանեց անոր։

— Ինչի՞ համար է որ կայսեր նախագահութեամբը գումարուած պաշտօնէից ժողովներուն մէջ կայսրուհին ալ ներկայ գտնուելու է։ Ամանք կրսեն թէ, կայսրն այս կերպով պիտի վարժեցնէ ապագայ պաշտօնեաները իր անակնկալ ժահուան պարագային մէջ գկայսրուհին կառավարութեան գլուխն անցընելու։

— Նարոլէոն Իշխանը Իտալիա կուգևորի, և կերևայ որ բոլորովին Իտալիա մնալու դիտաւորութիւն ունի։ Ասոր ալ բացատրութիւն մը կուտան ըսելով թէ Իշխանը պիտի աշխատի Աստրիոյ ընտանիքին արշիդքսուհի մը Իտալիոյ գահաժառանգին համար առնուլն ընտրել, և այսպէս Աստրիա Իտալիոյ պիտի ձգէ գԱլզասն ևն։

———

ԱՆԳԼԻԱ։ — Ելլսմիրէ պաշտօնեայ պ. Կլատսըն հանդուցեալ Լորտ Նալմերսթընի յիշատակին համար չինութեան մը առաջարկութիւն ներկայացոյց Արեւմտեանս՝ այսպէս խօսելով։ — "Լորտը շատ աշխատեցաւ Եւրոպիոյ մէջ սահմանագրական սկզբանց տարածման համար, և յաջողեցաւ։ Պելճիգա՝ Սպանիա՝ Իտալիա և ուրիշ քանի մը երկիրներ ըսածիս պայծառ են։ Անոր համար անոր ըրած ջանքերն ապարդիւն չմնացին։ Անոր պատմութիւնն արտասուօք ու արեամբ գրուած է։ Այս ըսածներս Անգլիոյ մէջ, ուր ոչ ոք կրնայ ուրանալ" — Առաջարկութիւնն ընդունուեցաւ։

— Լորտ Շ֊ֆիլդըտ լորտերուն խորհրդարանին մէջ առաջարկեց Թոշակ սահմանել Իրլանտիոյ այն Հռոմէական քահանայից համար՝ որոնք Ֆէնիքիները կառավարութեան մատնեցին։ Լորտ Ռասըլ պատասխանեց թէ՝ Թոշակագիրն արդէն առաջարկուեցաւ, բայց քահանայք մերժած են ընդունիլ, ժողովրդեան վրայ ունեցած իրենց բարոյական իշխանութեան մեծ մասը կկորսնցունեն։

— Ընտրութեան գործոց պաշտօնեայն փետրուար 25 թուով ջրջաբերականաւ կծանուցանէ ծովային բոլոր հրամանատարաց թէ "Դիւլիի և Սպանիոյ մէջ եղած պատերազմին նկատմամբ Անգլիոյ կառավարութիւնը կատարեալ չեզոքութիւն պահելու միտք ունենալով, երկու պատերազմող տէրութեանց պատերազմական նաւերը կամ ծովապատակները պիտի արգիլուին Անգլիոյ նաւահանգստաց մէջ մտնելու, և թէ՝ ազատ են երբ նաւակարաց պաշար պէտք ըլլայ կամ վնասու պատճառաւ նաւը չկրնայ իր ընթացքը շարունակել։ Իսկ նաւու մը առնելիք ածուխին չափը զինքը իր կառավարութեան մօտագոյն նաւահանգիստն հասցնելու բաւական պիտի ըլլայ"։

———

ԻՏԱԼԻԱ։ — Օրատեա Լամարմորա իր նոր ընկերաց հետ բռնելիք ընթացքը յայտնեց Արեւմտեանց ժողովին մէջ այսպէս խօսելով։ "Արեւմտեանց օգնութիւնը կենդրոնական կերպով կառավարելու համար։ Արդէն յայտնի եղած են մեր ընթացքն ու գաղափարները։ Իտալիոյ ներկայ վիճակին մէջ ուրիշ կառավարութենց հետ բարեկամական յարաբերութիւններէ զատ ուրիշ բան պէտք չկայ։ Այս խորհրդածութիւնը մեզի համար շատ կարևոր է, Պավիերա իր հասարակ ազնուութեամբը մեր կառավարութիւնը ճանչցաւ։ Ամանք կրսեն թէ մեք Գաղղիոյ հետ շողոքորթութեամբ կվարուինք։ Գաղղիա Իտալիոյ բարեկամն է. իսկ սեպտեմբերի դաշնագրութիւնը, յորում երկու կառավարութիւնք իրենց մասնաւոր կարծիքներն ունին, բացարձակ կերպով պիտի կատարուի։ Պապական կառավարութեան պարտուց խնդրոյն համար մինչև հիմա եղած բանակցութիւններէն կերևայ որ Գաղղիա ամենևին միջամտութիւն չպիտի ընէ։ Սպանիոյ կառավարութեան հետ ամբողջը ճարտարութիւն չէ։ Ընդարտիոյ հետ ոչ քաղաքական և ոչ վաճառականական խնդրոց վրայ յարաբերութիւն եղաւ։ Ռանակին համար մեզ և անտեսութեան ընթացք կմտածուի, սակայն իր գործութիւնը չկրնցուց։ Մենք միութիւն պէտք է, և ձենք դրամական խնդրոյն համար անյապաղ որոշում կենդրնեմ"։ Ամպատմութեան դաշնագրութեան համար Իտալիոյ տուած բացատրութիւնը սա է. — "Մենք ի Հռոմ չենք երթար, բայց Հռոմ մեզի պիտի պայ"։ — Այսով դաշնագրութիւնը կկատարուի և Հռոմ Իտալիոյ կմնայ։

— Օրինաւորական գործոց պաշտօնեայ գործակատ Ռեթինենկո Իտալիոյ բանակին վրայ հե-

տևեալ տեղեկութիւնները տուաւ։ — "Ընդհանուր բանակը 204 874 զրքէ կը զաղկանայ։ Ընտրեց զատ, 128287 անձինք զինուորական կրթութիւն առնելով իրենց ընտանեաց քով դարձան, և կրնան ի հարկին զինուորիլ։ Ուսոի ընդհանրը 353061 զրք կայ, որոնց վրայ պահեստի բանակէն 107612 հոգի և նախորդ տարւոյն կարգէն չգրուած 41000 անձինք աւելնալով 500000 հոգիէ բաղկացեալ բանակ մը պիտի կրնայ կազմուիլ։ Ընդհանրապէս, զինուորական ծախքերն 30,000,000 ֆրանգի տնտեսութիւն մ'ընեցած, և զինուորական ու նաւային ծախքերը 200 միլիոնէ աւելի չեն"։

—Պ. Մօրտինի՝ ընդդիմադիր մասին գրելուիքը, բայսարութիւններ ուղեց պապական բանակին մէջ գաղղիացւոց մտնելուն համար՝ ըսելով թէ այսպէս Հռոմէն չպիտի պակսի Պաղղիոյ դրօշակը։ Ամարմօրա պատասխանեց թէ՝ գաղղիացիք առանց զանազանութեան պիտի մընան պապական դրօշակին տակ և Պաղղիոյ բանակին հետ ամենևին կապակցութիւն չպիտի ունենան։ Իսկ Պաղղիա այս բանակը ձեռացնելով կապացուցանէ թէ՝ Ս. Պապին յարգութիւն տալէն զատ ուրիշ նպատակ չունի Իտալիոյ կողմանէ Սեպտեմբերի դաշնադրութեան կատարուելուն վրայ։ Պ. Մօրտինի հաւանեցաւ այս բացատրութեանց, և երեսփոխանք նոր պաշտօնէից ապագայ ընթացքին համեմատ քուէ տուին։

———

ՀՌՈՄ։ — Լրագիրը կարդինալ Ընթանելլիի մէկ երկար ջրջաբերականը կհրատարակէ։ Նըսուի թէ՝ այս հրատարակութիւնը դադրեցնելու պիտի ընար, բայց կարգինալ Մէրօ՝ որ Պրիւքսէլ կգտնուի, ամբողջ հրատարակել տուեր է Պրիւքսէլի լրագիր անուն թերթին մէջ։ Ընթանելլի չտարակուսիր որ սեպտեմբերի դաշնադրութիւնը պիտի պղծուի, բայց կստուգէ որ Իտալիա իւր գաղտնի բարոյական ազդեցութիւնը պիտի բանեցնէ Հռոմայ վրայ. քանզի Պապական կառավարութիւնը ոչ երբէք կարող պիտի ըլլայ իւր երկիրը պաշտպանել, և այս անկարողութիւնը դիւրաւ պիտի հասկցուի երբ նկատուի որ Իտալիոյ կողմանէ յափշտակուեցան Հռոմայ գեղեցկագոյն գաւառները։ Կարգինալը կրօնից ու լրագրաց աղատութեան վրայ ալ կխօսի և կդիտէ թէ "ատոնք Եւրոպիոյ գրեթէ ամեն կողմերը ընդունուած գարշելի սկզբունքներն են"։ Յանցաւորն իր բերնովը մատնուեցաւ։ Ըհա այս խօսքէն կհասկցուի Հռոմայ կառավարութեան եղանակը։

———

ԲՈՐԹՈՒԿԱԼ։ — Օրապետ Ռիմ հետևեալ պարագայիւք ստիպուեցաւ Լիզպոնէն ելնել։ Նախորդ ամսոյն 6ին Ռիմ հրատարակել կուտայ թէ Սպանիոյ մէջ նոր յեղափոխութեան մը յոյսը չէ կորսնցուցած։ Ըսոր վրայ, ներքին գործոց պաշտօնեայն զինքը կհրաւիրէ երկրէն դուրս ելնել, բարեկամ տէրութեան մը հետ Ռորթուկալի ունեցած յարաբերութիւնները չքնդհատելու համար։ Ռիմ երկայն տեղեկագիր մը ղրկելով և զինքը արդարացնել ջանալով լռդրեր է Լիզպոն կենալ, բայց պաշտօնակալք ժողվելով նամակ մը ղրկեր և զրպարտին յայտներ են թէ կառավարութիւնը հաստատ որոշած է զինքը Ռորթուկալէն հանելու։

———

ԱՄԵՐԻԿԱ։ — Միացեալ Նահանգաց կառավարութիւնը Ռիւնի ներկայ պատերազմին համար չեզոքութիւն կպահէ։ Մէթէօր անուն նաւ մը՝ որ Ռիւնի դրօշակով ասպատակութիւն ընելու կպատրաստուի եղեր, բռնուեցաւ։ Նարձրագոյն առեանը լանտարկել տուաւ Ռիւնի երեսփոխանաց ժողովին նախորդ քարտուղար Մաք—Ռէննան անուն անձը՝ որ զինքը Ռիւնէն ղրկուած պաշտօնեայ մը կներկայացնէր. բանտարկել տուաւ միանգամայն Պ. Ռօժէն՝ որ վառօդով լեցուն մէքենաներ ծախու կառնէր Ռիւնի ղրկելու և ծովը տակէն բանեցնելու համար։ Տեղական լրագիրները անմիջապէս նըշանակելով այս դէպքերը՝ գովեցին կառավարութեան այս կերպով չեզոքութիւն պահելը։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երեքշաբթի օրը, քօլէրային դէսպանաժողովն իւր եօթներորդ նիստը ըրաւ։ Ժողովին կողմանէ կալմուած մասնաւոր յանձնաժողովի մը տեղեկագիրը կարդացուեցաւ, որով ինդիրը լուծելու համար չորս կէտ կառաջարկուի։ — Պ. քօլէրային ինչ ըլլալն ու սկզբնաւորութիւնը։ Բ. տպաւորման կերպը։ Գ. քօլէրային դէմ դնելու միջոցները։ Դ. դէսպանաժողովին առաջարկելիք միջոցները։ — Կարծ վիճաբանութենէ մ'ետքը իրրև հիմն ապագայ քննութեանց ընդունուեր է այս յատակագիծը, և երեք դէսպաններէ ու բոլոր բժիշկներէն ընդհանուր յանձնաժողով մը կազմուելով անոր յանձնուեր է մասնաւորապէս երկու առաջին կէտերուն քննութիւնը։ Ըսոր որոշման վրայ, դէսպանաժողովն իւր նիստերը դադրեցուց և պիտի սպասէ յիշեալ յանձնաժողովին տեղեկագրին։

Մէքկէի ուխտաւորները ցամաքի ճամբով դարձընելու առաջարկութիւնը 17 քուով ընդդէմ 8 քուէի ընդունուեցաւ, բայց չկարծուիր որ Պ. Դուան ընդունի՝ գործադրութեան մէջ գժուարութիւններ ըլլալուն պատճառաւ։

—Ընդհակառակն շաբաթ ծանուցինք թէ՝ ի Փարիզ յանձնաժողով պիտի կազմուի Ռումանիոյ իշխանութեան համար։ Հեռագիրը մ'իմացուցած է թէ յանձնաժողովն կիւրակէ օրը առաջին նիստն ըներ է ընդհանրապէս Պաղղիոյ արտաքին գործոց պաշտօնէին։ Լըսելնէ Հերբէտ նայելով, Փարիզի Օսմանեան դեսպան Սաֆվէթ փաշային Բ. Դուքէն հրաման գացեր է՝ ժողովին ներկայ չգանուիլ թէ Պ. կառավարութեան 1858ի դաշնագրութեամբ վաւերացեալ իրաւանց դէմ։

—Մայրաքաղաքիս Ռումանիոյ գործակատար Պ. Պօրտէանօի յաջորդեց Պ. Կօլէսքօ։ Ի Պէկրատ Ռումանիոյ փոխանորդութիւնը վերցաւ, որով 200000 զրուշ շահ կըլլայ եղեր յիշեալ Իշխանութեան։

—Եգիպտոսի Իշխանին պաշտօնեաներէն Հասան փաշան երեքշաբթի օրը մայրաքաղաքիս ուղևորեցաւ Եգիպտոս, հետը տանելով Օսմանեան Սուլթանին մէկ հրովարտակն՝ որով հաստատուած դաշնադրութեան։

—Օձինուորական պաշտօնատան մէջ զինուց ու պաշարաց համար յանձնաժողով մը կազմուեցաւ Էզմի փաշային նախագահութեամբը։

—Պաղղիոյ Էստրիոյ և ուրիշ կառավարութեանց դեսպանները հետզհետէ Մուսթաֆա Ֆազըլ փաշային գացին իւր մօրը մահուան համար իրենց ցաւակցութիւնն յայտնելու։

Կիմացուի որ Մուսթաֆա փաշան Եգիպտոս երթալու դիտաւորութենէն ետ կեցեր է։

—Մարաշի կառավարիչ Սէյիս փաշան Ըտանայի գայմագամ անուանեցաւ։

—Համարակալութեան տեսանին անգամ Խերեկէվ էֆէնտին Հալէպի գայմագամ և նոյն կուսակալութեան արտաքին գործոց տեսուչ անուանեցաւ Սիրիմիրանի ասպիճանաւ։

—Ռ. Դրան Թարգմանատան անդամ Սալիմ փաշան Խօջանի գայմագամ անուանեցաւ։

—Վէյսի էֆէնտին Ըզմրի գայմագամ անուանեցաւ։

—Օներվի գայմագամ անուանեցաւ Մանասթըրի ժողովին անդամներէն Խալիլ փաշան, Սիրիմիրանի ասպիճանաւ։

—Մայրաքաղաքիս Մարսիլիա փոխադրելու համար Մէսաժըրի Իմբերիալ ընկերութեան շոգենաւներէն մէկուն յանձնուած 176 հակ մետաքս ճամբան թրջած ըլլալով, յիշեալ ընկերութիւնը 500,000 ֆրանգ հատուցեր է։

—Մաքսատան մէջ մաքսի տեղ առնուած ապրանքները այսուհետև շաբաթը երեք օր այսինքն երկուշաբթի՝ չորեքշաբթի ու շաբաթ օրերը ժամը հնգէն մինչև տասն և մէկ ճաւորդի պիտի հանուին մաքսատան կողմանէ։

Ընկէց յառաջ շաբաթը երկու օր միայն կըլլար այս գործողութիւնը։

—Թէքիրտաղի գայմագամ անուանեցաւ Պրէզրէնի նախորդ գայմագամ Իւշտի պէյ։

—Օգոստոս 25ի հրկիզեալց համար եղած հանդանակութեան գումարը 5,796,000 զրուշի հասած է։

—Տրապիզոնէն հետևեալը գրուած է փետրվար 23 թուով։

"Փետրուար 19, շաբաթ առաւօտ քաղաքիս Փռանկաց թաղը յունաց Ս. Ըստուածածնէ եկեղեցին պատարագող Պապա Նօռ անուն ծերունի քահանայն դեռ պատարագը չաւարտած կտկարանայ։ Պատարագէն անմիջապէս ետքը տուն կերթայ "բան մ'ունայ" ըսելով վերջին աստիճան կփսխէ։ Բժիշկները կերթուին, որով թունաւորուած ըլլալը կհայտնուի։ Կըսենուի որ Ս. Սկիհին մէջ թոյն լցուած է եղեր, ուրկէ թունաւորներ է պատարագող քահանայն, որ բըժշկաց խնամատարութեամբ առողջացաւ։ Ցունայ Առաջնորդարանի կողմանէ քննութեան տակ է. ինչ արդիւնք ունենալն ետքը կհայտնեմ։ Ըս այժմ կասկածը նոյնպէս Պապա Նօռ անուն քահանայի մը վրայ է"։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կ. Պոլիս, 4 մարտ 1866

Համակ։ — Ըռուտուրը խիստ աղէկ է։ պատրաստ գտնուածները ծախուեցան և հասածը կծախուի, հետևեալ գիներով։ Ըտանայի 17 3/4 — 18. Կէյլէի՝ 18 1/2. Խարբերդի՝ 16. Պարսիկի 16 զրուշ օխան։ Ըս գիներէն քիչ պակասի մէկ ամիսէն յանձնուելու պայմանաւ դործեր եղան։

Խորդ։ —Պատրաստ չկայ. գիները անցեալ շաբաթուան պէս են։

Ղհըրի։ —Նոր հունձք՝ 16 զրուշ օխան աղէկ տեսակը։

Ռիմերբ։ —Աղէկ տեսակ 18 1/2 — 19 զրուշ օխան։

Մաղի։ —Կէ՝ 16 1/2 զրուշ օխան։

Էֆիօն։ — Աղէկ տեսակ՝ 195 — 200 զրուշ օխան։

Ըմիի մորթ։ — 11 զրուշ հատը։

Մանիֆաթուրայ։ — Որջաի Մանչեսթըրէն և Լիվըրուլէն եկած հետագիները գիները բարձր կիմացընեն ալ նէ, հոս գործերը դադարած ըլլալուն համար գիներու տարբերութիւն չկայ։ Ծիմմառքայ նեղ և լայն 12—12 1/2. մահուտի՝ 13. 7 ռուպնոց պղտիկ լիպրայ 12—12 1/4. նոյն՝ մեծ լիպրայ 11 1/4 — 11 1/2. 5 ռուպնոց՝ 14. խապայ թէմառքայ՝ 10 զրուշ լիպրան։

———

Լիվըրուլ 28 փետրվար

Ընդհակառակն եւս բամպակի գիները թուլցան և լիպրային մէկ բէնսի չափ վար իջան, սակայն երկուշաբթի օրուընէ ետքը նորէն կենդանացան և առջի գիները գտան մանաւանդ Ամերիկայի տեսակները։ Գիները ասոնք են։ Ամերիկայի՝ 17—21· Եգիպտոսի՝ 19 3/4 26· Իզմիրի՝ 14 1/2 —18 բէնս լիպրան։

Փետրվար 22էն մինչև 27 Լիվըրուլ մտած բամպակն է 40203 հակ, նոյն միջոցին մէջ ծախուածն է 41000 հակ։

Լիվըրուլ պատրաստ կայ 418,680 հակ· անցեալ տարի այս ժամանակ պատրաստ կար 577,660։

Մանչեսթրը· 28 փետրվար

Երկուշաբթի օրը Ամերիկայէն նկած լուրերուն վրայ բամպակեղէնի գիները զօրացան և անցեալ ուրբաթ օրուան գիներուն այսօր ապրանք չգնուիր, թէպէտ և ծախողներուն բարձր գիներ ուզելնուն պատճառաւը մեծ գործեր ալ չեղան։ Մանածներուն գիները բաւական տարբերութիւն ըրին և զանազան տեսակներու վրայ լիպրային 1/4 էն 1/2 բէնայ աւելի է այսօր, ուրբաթ օրուան գինէն։

Կտաւեղէնի վրայ մեծ գործեր եղան ուրբաթ օրուան կամ քիչ աւելի գիներով, և ընդհանրապէս ծախողներուն նպաստաւոր էին։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ընդհանուր ժողովոյ երեկուան նիստը արդիւնաւոր վախճան մը չունեցաւ։ Պատրաստուած խնդրոյ վրայ երկրէք խօսք չըլլալով անակընկալ խնդիր մը ղաղնցոյց ժողովը։

Ժամը եօթին անցած էր, և տակաւին մեծագոյն մաս չկար, որուն վրայ ատենապետ պէյը ստիպուեցաւ գոնէ ի խորհրդակցութիւն հրաւիրել ներկայ երեսփոխանները։ Եւ մինչդեռ անոնք Արբազան Նախագահին աթոռը պարզուկ տեղնելով պատճառը կհարցընէին մէկմէկու, ատենապետ պէյը Նորին Արբազնութեան կողմէն Ընդհանուր ժողովին ուղղեալ գիր մը կարդաց, որով իմացուեցաւ թէ՝ Արբազանը Պատրիարքական աթոռէն կհրաժարի ո՛չ անձնական տկարութեան կամ ծերութեան, այլ վերջին օրերս երևան ելած կրօնական իրաւասութեան խնդրոյ մը պատճառաւ, և թէ՝ զայն իւր ու Կրօնական ժողովոյ խղճին դէմ և ապագայ անտեղութեանց պատճառ կհամարի։ Այս անակնկալ գրոյն վրայ ժամուս մը չափ դիտողութիւններ և զանազան առաջարկութիւններ ըլլալէն յետոյ, ըստ որում օրինաւոր ատեանի մը պէտքը անհրաժեշտ էր արժան եղած տնօրինութիւնն ընելու համար, պահ մը հանգիստ ընել որոշուեցաւ մեծագոյն մաս գտնելու յուսով։ Ժամը ընդհին մօտ երեսփոխանաց թիւն չհասնիլ և մէկն անդնելով, օրինաւոր ատեան կազմուեցաւ։ Ատենապետ պէյը դարձեալ մէջ բերաւ Արբազան Օր հրաժարականին խնդիրը և դարձեալ սկսաւ վիճաբանութիւնը, որուն արդիւնքն եղաւ իմաց տալ Արբազան Օր որ իւր հրաժարականը ըստ սահմանադրութեան օր յառաջ երբեւ խնդիր բոլոր երեսփոխանաց յայտնելով զանոնք ի ժողով հրաւիրէ առաջիկայ ուրբաթ օր. իսկ եթէ չուզէ գործադրել զայս՝ Ընդհանուր ժողովոյ դիւանին կողմանէ հրաւիրուին երեսփոխանք։ Ժամը տասնին ատեանը գոցուեցաւ։

Արբազանը Ս. Գրան ալ հաղորդեր է իւր հրաժարականը։ Ինչպէս յայտնի է, Նորին Արբազնութիւնը կհրաժարի իրաւասութեան խնդրոյ մը պատճառաւ։ Այս պատճառն անշուշտ առաջիկայ ուրբաթ օր քննութեան առնուելով պիտի որոշուի հրաժարականին ընդունուիլն կամ չընդունուիլը։ Մենք այժմէն ասոր վրայ խօսել չենք ուզեր և կսպասենք ժողովին վերջին որոշմանը։

—Երեքշաբթի օրը մայրաքաղաքիս մէկնեցան, Պիւկիոյ կաթուղիկոսական աթոռոյն առժամանակեայ վերատեսուչ գերապատիւ Տ· Մկրտիչ Ընթպիսկոպոսը, Ուրֆայի Առաջնորդ արժանապատիւ Տ· Եղիշէ վարդապետը, և Օչէլիուն ազգայնոց կողմանէ մայրաքաղաքս դտնուող պատուիրակն պատգամաւորը։

—Կլսենք թէ, Կրօնական ժողովը այս շաբաթ որոշեր է որ՝ Ամարան վարդապետը Առաջնորդական պաշտօն վարելէ զուրկ մնալէն զատ քահանայագործութենէն ալ դադրի մինչև նոր տնօրինութիւն մը։ Կըսուի թէ՝ այս որոշման պատճառը՝ յիշեալ վարդապետին ընդդէմ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ սրինաց և առանց Ժողովոյն գիտութեանը ապօրինաւոր պսակ մը կատարած ըլլալն է, որ Ժողովով քննուելու հասատուտուր է վրան։

Ամարան վարդապետին այս անկումն ու դատապարտութիւնը մեծաւ ցաւով նշանակելէն յետոյ, կփութամք խորութերդի յարգոյ աղգայնոց աւետել թէ՝ Կրօնական ժողովը խարբերդի Առաջնորդ ընտրեր է Ամենայ Նախկին Առաջնորդ գերապատիւ Տ· Ղեւոնդ Արքեպիսկոպոսը։ Յուսով ենք որ խարբերդցիք ըստ ամենայնի գոհ պիտի ըլլան իրենց նորընտիր Առաջնորդէն, որուն գովելի յատկութեանցը գուժ խարբերդցոյ շատերը տեղեակ են՝ սահմանակից ըլլալով Ամենայ, յորում ընդերկար ժամանակ առաջնորդական պաշտօն վարեց Նորին գերապատութիւնը, յանդորրու և ի գոհունակութեան պահելով բոլոր ժողովուրդը։

—Յանտանեան մեծարգոյ Յակոբ Էֆէնտիին՝ որ բժշկական դպրոցին մէջ դասատուութեան պաշտօն կվարէ, հազարապետութեան աստիճան տրուեցաւ։

—Պարտիզակէն փետրվար 23 թուով նամակ մը հետևեալ ազգային տեղեկութիւնները հաղորդուած են մեր մէկ բարեկամին։

«Արժանապատիւ Դաւիթ վարդապետին քարոզներն այնչափ ազդեցութիւն ըրին Հասարակութեան՝ որ միաբանութեամբ փառաւոր ամպիոն մը կանգնեցին եկեղեցւոյն մէջ, որ մինչև հիմա այս կողմերը տեսնուած ու լսուած չէ։

«Նոյեմբ կիւրակէ օրը քանի մը հաւատաւոր ընտանիք իրենց եկեղեցւոյն գիրկը դարձան։

«Ազգական խորհուրդը գումարուեցաւ։ Դպրոցը՝ որ երեսի վրայ մնացած էր, Հոգաբարձութեան մը լծամոյն յանձնուեցաւ։ Հանգարանը վերստին հաստատուեցաւ, և շաբաթական տուրքը՝ որ յառաջ 100 փարայ էր, 20 փարայի իջաւ՝ Հասարակութեան դիւրամատչելի ընելու համար, և այս ալ նորընտիր Հոգաբարձութեան մը յանձնուեցաւ։ Հանգարանին մէջ ամեն տեսակ լրագիր գտնուելէն զատ՝ ձրի դասախօսութիւն ալ պիտի ըլլայ ուսման փափաքող ազգայնոց։

«Եկեղեցին՝ որ անշուք կերպարանի մը մէջ էր, լուսարարապետ ու դպրապետներ ունեցաւ, որպէսզի հոգ տանին եկեղեցւոյն պայծառութեանն ու բարեկարգութեանը։ Որոշուեցաւ նաև որ քահանաներն ամիսը կամ երկու ամիսը անգամ մը իրենց ժողովրդեան ամեն մէկին այցելութեան երթան՝ վիճակնուն տեղեկանան և խորհրդոյն իմաց առնուր պէտք եղածն հոգայ։ Երանի եր թէ այս սովորութիւնը մեր ազգին մէջ ընդհանրանար»։

—Երուսաղէմէն, 16 փետրվար 1866

«Յաղորդ ամսոյն 21 ին ժառանգաւորաց Հաստատարանին հարցաքննութիւնը սկսաւ իններկայութեան սուրբ Հարց և 40էն աւելի ուսուցարաց, աշակերտները իրենց պարտաւորութեանց մանաւանդ տրամաբանութեան աշխարհագրութեան և թուաբանութեան մէջ անվեհեր և համուտ պատասխանները տալով Քննիչները սրտանց շնորհակալու ըրին։ Վերջացաւ հարցաքննութիւնը փետրվար 1 ին։ Այսքան արդիւնքը գրեթէ 4 ամսուան արդիւնք է, զոր այսօր հրապարակ կհանէ Երուսաղէմի վանքը, ոչ նուազ ուրախութիւն տալով այն սրտերուն՝ որոնք Ս· Ամոսին յառաջադիմութեանը բաղձացողներ են։ և զոր եթէ սոյն գովելի ընթացքով շարունակէ ազգայնոց ապագային մէջ դըրած ակնկալութիւնը պակկելու կարող պիտի ըլլայ քիչ տեսնուան մէջ։

Փետրվար 3, հինգշաբթի օր սրբոց Ս. արդանանց տնտեսմբութեան փառաւոր Հանդէսը կատարուեցաւ, առաւօտուն Ս· Պատարագէն ետքը Արբազան Օրը Եպիսկոպոսները բոլոր վարդապետները և դասականները ըստ կարգի զոյգ զոյգ հետը առած Հաստատարան դիմեց, որուն ճակտին վրայ Ամիկոնեանի պերճաշուք պատկերը անուշաբոյր ծաղիկներով զարդարուած ու շքեղացած էր, որ դիտողին իրը զգալի հայրենասիրական ոգի մը կներգործէր։

Անդիսին ներկայ էին քաղաքիս օտարազգի վեհեմ· Հիւպատոսները բազմաթիւ ուխտաւորներ և օտար ժողովուրդներ, տեղւոյս կուսակալը բանաւոր պատճառաւ ներկայ գտնուելէ արգիլուելով ոչ միայն գրաւոր կերպով պատուեց մեր Հանդէսը, այլ և իր կողմէն զինուորական խմբին հրամանատար Լիվա փաշան և Ասլա էֆէնտին հաճեցաւ ղրկել։

Հանդէսը սկսաւ ազգային սրտաշարժ երգով մը՝ որմէ անմիջապէս ետքը բարեշնորհ Ս· սարկաւագ Գրիգորը Հայրենասիրութեան վայ ճառ մը կարդաց՝ զոր ունկնդիրք ծափահարութեամբ պատուեցին, սիրալիր երգ մը ետքը պօլսեցի գիր Յարսեղը Կրօնի և Ազգասիրութեան վայ ճառ մը կարդաց ազգու ոճով՝ որուն հանդիսականք ուրախագին ծափահարութեամբ իրենց շնորհակալութիւնը յայտնեցին։ Ներդաշնակ երգ մը ետքը բարեշնորհ Ս· սարկաւագ Պարտիրոսը Հայերէն գրով տաճկերէն լեզուով ճառ մը կարդաց՝ որուն պարունակութիւնն էր 19րդ դարուս մէջ ուսումը ինչ յարգանք և ինչ օգտակարութիւն ունենալը, և զոր Յամանեան Օգոստափառ Ինքնակալը որ աստիճան յարգելը։ և վերջաբանութիւն՝ Նորին վեհափառութեան կենաց բարօրութեան և բարգաւաճութեան բարեմաղթութիւններ, որ երկար և կրկին ծափահարութեամբ յարգուեցաւ. տաճկերէն ախորժելի երգ մը ետքը՝ տեղացի աշակերտներէն յառաջադէմ Խալբահճեան Պ. Յովհաննէսը գաղղիերէն ընտիր ճառ մը կարդաց՝ որուն մէջ Հայրենասիրութիւնը ու ազգասիրութիւնը իրրև երկու հրաշագործ Հանները կնկարագրէր՝ որմէ օտարազգի Անդիսականք խիստ ընդհակառակ ըլլալով կրկին ծափահարութեամբ պատուեցին զայն։ սիրուն երգ մը ետքը Թէքիրտաղցի գիր Ա՛անուկը ճառ մը կարդաց՝ որուն մէջ կդրուատէր սրբոց Ս. արդանանց անձնուէր նահատակութիւնը, զոր մեծ ծափահարութեամբ ընդունեցան և ազգային երգ մ՛ալ ճառերու վերջաւորութեան արձագանք եղաւ։

Ուսկ յետոյ աշակերտաց ամեն մէկուն ըստ ստիճանի արժանաւոր պարգևաբաշխութիւն եղաւ, և Արբազան Օրն ալ ուսման և դաստիարակութեան կարևորութեանը վայ սրտա-

ՊՈՍՏԱՅԻՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Ի ՏԱՐԻ ՌՃԾԴ

Ա. Ոչ մի անձ չի կարող ստանալ ուրիշի անունով ուղղված նամակ կամ ծանրոց, եթե նա չունի նրանից գրավոր լիազորություն։

Բ. Ոչ մի անձ չի կարող ստանալ ուրիշի անունով ուղղված նամակ կամ ծանրոց, եթե նա չունի նրանից գրավոր լիազորություն։

Գ. Ոչ մի անձ չի կարող ստանալ ուրիշի անունով ուղղված նամակ կամ ծանրոց, եթե նա չունի նրանից գրավոր լիազորություն։

Դ. Ոչ մի անձ չի կարող ստանալ ուրիշի անունով ուղղված նամակ կամ ծանրոց, եթե նա չունի նրանից գրավոր լիազորություն։

Ե. Ոչ մի անձ չի կարող ստանալ ուրիշի անունով ուղղված նամակ կամ ծանրոց, եթե նա չունի նրանից գրավոր լիազորություն։

Զ. Ոչ մի անձ չի կարող ստանալ ուրիշի անունով ուղղված նամակ կամ ծանրոց, եթե նա չունի նրանից գրավոր լիազորություն։

Է. Ոչ մի անձ չի կարող ստանալ ուրիշի անունով ուղղված նամակ կամ ծանրոց, եթե նա չունի նրանից գրավոր լիազորություն։

Ը. Ոչ մի անձ չի կարող ստանալ ուրիշի անունով ուղղված նամակ կամ ծանրոց, եթե նա չունի նրանից գրավոր լիազորություն։

Թ. Ոչ մի անձ չի կարող ստանալ ուրիշի անունով ուղղված նամակ կամ ծանրոց, եթե նա չունի նրանից գրավոր լիազորություն։

Ժ. Ոչ մի անձ չի կարող ստանալ ուրիշի անունով ուղղված նամակ կամ ծանրոց, եթե նա չունի նրանից գրավոր լիազորություն։